Anul III. Nr. 1

Decemvrie 1952

ÎNDREPTAR

FOAIE PENTRU GÂND ȘI FAPTĂ CREȘTINEASCĂ

Ad me currendum est
in omni judicio
(De Imitatione Christi.
Lib. III. Cap. 46)

MIRCEA ELIADE:

CĂDEREA ÎN ISTORIE

III

Scriam în articolul trecut: creștinul are o atitudine paradoxală față de Istorie; căci pe deoparte o acceptă, ca pe o realitate care îl constituie (păcatul, căderea), iar pe dealtă parte o neagă, pentrucă speră să se salveze dincolo de Istorie, și într'un anumit sens, împotriva ei. Din această atitudine, în aparență contradictorie, derivă toate dificultățile filozofiilor creștine ale Istoriei, dela Sfântul Augustin la Bossuet. Creștinul acceptă prelungirea Istoriei, cu toate cruzimile ei, ca o pedeapsă a lui Dumnezeu; deci, pentru el, Istoria are un sens și, ca atare,poate fi suportată, în așteptarea celei de a doua veniri a Mântuitorului, care va pune capăt Istoriei și totodată o va judeca. (In paranteză fie spus, această consolare trans-istorică nu e îngăduită niciunei filozofii istoriciste. Proclamând auto-justificarea evenimentelor istorice, Hegel și urmașii lui sunt obligați să accepte și să valorifice toate ororile drept „manifestarea Spiritului Universal în lume"). Dar există totuși o dificultate pentru filozofia creștină a Istoriei, cu care s'a luptat și Sfântul Augustin, și Bossuet, și Vico, fără să fi izbutit a o soluționa deplin. Si anume: dacă Lumea, Omul și Viața au fost voite și creiate de Dumnezeu, de ce există răul, imperfecția și suferința? După cum se vede, întrebarea ascunde maidegrabă o problemă de teodicee decât de filozofia istoriei. Totuși, ea atinge, indirect, și filozofia istoriei. Intrebarea s'ar pune atunci în acești termeni: de ce Iisus n'a schimbat radical Istoria? de ce Istoria nu poate fi „creștinată"? de ce se prelungește și-și agravează încontinuu cruzimile și teroarea?

Nu pretindem a discuta aici, într'un articol, această problemă de teodicee și teologie a Istoriei. Am amintit-o, în treacăt, pentrucă țineam să amintim dificultățile reale pe care le prezintă, pentru un creștin adevărat, Istoria. Cu alt prilej vom reveni, căci problema nu ni pare insolubilă, dacă facem, pe deoparte, efortul de a înțelege sensul profund al libertății, și dacă, pe dealtă parte, ne ferim de greșeala în care au alunecat atâția mari gânditori, greșeala de a judeca lumea din locul (pe care-l cred ei că e al) lui Dumnezeu.

Deocamdată, ne mulțumim să constatăm că poziția creștinului în Istorie e grea, dar nu e fără ieșire. E grea pentrucă nu reușește să creștineze Istoria. În aparență, evenimentele se înlănțuie ca și cum Providența ar fi complet absentă din Istorie. Creștinul nu poate accepta această aparentă anarhie diabolică a Istoriei. El își spune, mereu, că toate tragediile și toate cruzimile istorice au un sens; dar recunoște că nu e capabil să descifreze acest sens transistoric, această prezență ocultă a Providenței.

Și cu toate acestea, creștinul adevărat reușește, măcar câteodată, să depășească Istoria, salvându-se nu numai pe el, ci salvând chiar fragmentul acela de istoricitate care-l constituia. Vorbeam în articolul trecut de importanța prezentului, a momentului istoric actual. Creștinul nu evadează din concretul istoric, ci se străduiește — și speră — să se salveze aici și acum: hic et nunc. Cu alte cuvinte, pentru creștin, în orice clipă poate fi abolit întreg trecutul neamului omenesc, care-l constituia, pe el, ca ființă istorică. Asta înseamnă că dacă „trecutul" fiecăruia din noi ne e scump în măsura în care ne constituie ca ființe istorice, „trecutul" acesta este o povară în calea mântuirii. In perspectiva creștină, „trecutul" fiecărui om e un lung șir de păcate, căderi și ocazii pierdute. „Trecutul" ne dovedește, în fiecare clipă, că nu suntem sfinți, că trăim în păcat. Sfinții nu au un „trecut personal", așa cum avem noi, „ființe istorice". Și totuși, în aceiași perspectivă creștină de care vorbeam mai sus, povara acestui „trecut" nu e prilej de deznădejde. Oricum ar fi privit, creștinismul rămâne totuși cea mai „optimistă" religie din lume. Păcatul deznădejdii nu e nicăieri considerat mai grav ca în creștinism. Nicăieri în lume sinuciderea, păcat împotriva nădejdii, nu are gravitatea excepțională pe care i-o acordă creștinismul.

Ce pot însemna toate acestea? Că, pentru un creștin, niciun „trecut" nu este hotărâtor atâta timp cât există încă viața. În ultima clipă a vieții, orice om se poate mântui. Dacă am fi consecvenți cu învățăturile creștine, ar trebui să avem o încredere nemărginită în posibilitățile deschise ale Vieții. N'ar trebui să șovăim a crede că un criminal poate deveni sfânt, că cel din urmă păcătos se poate mântui. Viața, prezentul, momentul ne îngăduie oricând să ne mântuim, adică, pe planul în care ne-am situat în articolele de față, să anulăm Istoria, să abolim „trecutul".

Toate laudele și strigările pe care învățătura și liturghia creștină le aduc Vieții — adică

continuare în pag. 3

DE ZIUA NAȘTERII DOMNULUI

Cu toate că suntem departe de casă, îngenunchiem, după cum se cuvine, în fața leagănului copilului nou născut din Bethlehem, cu pietatea simplă și cu umilința păstorilor, care au fost de față la nașterea lui Mesia. Venim plini de credință și de venerație și ne asociem la lauda plină de bucurie cu oaspeții îngerești, care au adus la cunoștință venirea Sa pe coastele dealurilor din Iudeea. Venim cu dragoste și venerație pentru Fecioara — Mamă Maria și pentru Sfântul Iosif Logodnicul. „Căci pentru noi s'a născut astăzi Mântuitor, care e Cristos-Domnul". Aproape 2000 de ani au trecut dela acea fericită zi, când cerurile s'au deschis și din prea marea milă divină, Isus Cristos, mult așteptatul Mesia, veni pe lume, născut de o mamă fecioară, pentru a ne mântui de păcatele noastre și pentru a ne arăta drumul de urmat în această vieață, astfel încât să putem odată petrece eternitatea cu El în cer. Aproape 2000 de ani au trecut de când Mântuitorul nostru veni pentru a aduce pacea oamenilor de bună credință. Și totuși e un fapt trist, bine cunoscut tuturor, că oamenii din toate timpurile nu au ascultat de vocea Lui. Ei L-au respins și au refuzat să-l primească în inima lor, din cauza relelor lor intenții. „El a venit la ai Lui și ai Lui nu l-au primit". Din iubire pentru noi, a doua Persoană a binecuvântatei Treimi a preluat asupra Ei natura noastră omenească. Creatorul s'a supus El însuși la mizeriile, umilirile și infirmitățile creaturii umane, pentru a deveni Mântuitorul nostru. Regele Cerurilor și Stăpânul Universului a ales un staul drept palat, o iesle drept tron, paie pentru patul său, animale de povară drept primii săi tovarăși. El nu a venit pe pământ în splendorile și bogățiile regilor și principilor acestei lumi. El a voit mai degrabă să fie născut în sărăcie și umilință, pentru a ne învăța că, dacă suntem săraci cu spiritul și acceptăm cu răbdare și resemnare durerile acestei vieți, a noastră este împărăția cerurilor. Numai în măsura în care tragem învățătura din cele întâmplate la Bethlehem, înțelegând predica mută a Mântuitorului-Copil din amvonul ieslei, vom fi în stare să avem pace reală și permanentă în inimile noastre și în lume. În timpul Sfintele Sărbători ale Crăciunului, să ne prosternăm adesea la picioarele Copilului-Cristos și cu râvna pioasă a Magilor să-I dăruim aurul unei inimi pline de iubire, focul rugăciunilor noastre intense, smirna unui suflet umil și pocăit. Cel mai prețios dar pe care-l putem face Mântuitorului nostru, în schimbul iubirii sale fără pereche, este darul inimii noastre.

Sărbătorile Crăciunului sunt în general sărbători de familie, când frații și surorile se întâlnesc din nou în casa copilăriei, pentru a reînnoi afecțiuni din trecut. Oameni cruzi și un sistem filosofic diabolic v'au gonit din căminurile voastre și din patria voastră și v'au smuls din sânul familiei și al prietenilor. Însă chiar în exil, inimile voastre să nu fie mai puțin încălzite de razele ce emană dela Copilul divin din Bethlehem, cu care timpul, distanța sau greutățile dispar.

Este dorința mea sinceră, în aceste zile sfinte, precum și totdeauna, ca Dumnezeu să vă binecuvinteze pe voi și pe toți cei dragi ai voștri cu mila cerului și cu cele mai bune daruri pentru suflet și trup!

TUTUROR SĂRBĂTORI FERICITE!

Msgr. JOHN C. KIRK

Închinarea Magilor. Săpătură în lemn, de Veit Stoss, 1518.

G. RACOVEANU:

«TRĂDAREA» DE LA 1700

Șapte preoți ai Bisericii românești de subt ascultarea Episcopului Romei au tipărit, de curând, la Madrid, o voluminoasă lucrare: Biserica Română Unită. Două sute cinci zeci de ani de istorie. O carte grea de date și de gând cinstit. Cartea — scrisă și tipărită cu prilejul împlinirii unui sfert de mileniu de trăire subt purtarea de grijă a Romei și cu prilejul sugrumării tâlhărești a bisericii românești unite — este un pas senin și cinstit în procesul de lămurire a genezei unui fapt istoric și a consecințelor lui. Ea n'ar trebui să lipsească de pe masa niciunui Român cu preocupări spirituale.

Nu vreau să fac aci recenzia acestei cărți, cu caracter apologetic (și — prinurmare — polemic). Se vor afla destui s'o facă. Se vor afla — știu — mulți care o vor condamna, înainte de a fi cetit-o chiar. Căci, din nefericire, prejudecata și viclenia își are încă sălaș în multe capete și în multe inimi. Se vor afla, apoi, unii care vor fi de părere că lucrul trebuia făcut . . . „mai așa". Alegerea materialului prezentat — pentru o perioadă de timp care depășește un sfert de mileniu — interpretarea dată faptelor, unele greșeli de transcriere și (mai ales!) greșelile tipografice vor da de lucru multora: Dumnezeu a rânduit doară pe fiecare la câte ceva!

Ca unul care am groază de încâlcirea — și prinurmare de zădărnicia — discuțiilor ce, fără îndoială, se vor naște în jurul acestei cărți, vreau să folosesc prilejul pentru a preciza cadrul în care aceste discuții s'ar cuveni să rămână, spre a fi rodnice. Și — personal — să-mi îngădui unele anticipări în această desbatere.

De două sute cincizeci de ani încoace se aruncă unei Biserici românești acuzația de „trădare". Trădare față de Hristos! Trădare de neam! Și cine sunt acuzatorii? Acuzatorii cei mai dârzi au fost, întotdeauna, oamenii politici, laici și clerici. Care îi-i îndreptățirea primilor de a se pronunța în această delicată problemă? Ne-o lămurește un mare teolog ortodox: „Acești bărbați de Stat, complectamente străini de Iisus Hristos trebue să se ocupe de Biserică; să dea programe și duh seminariilor, să le trimită dascăli și directori, să trieze pe profesorii dela teologie și să aleagă în parlamentul țării pe Episcopi și Mitropoliți. Vă dați seama ce însemnează aceasta? Niște oameni care nu dau pe la biserică decât la Zece Mai, care nu știu nici Decalogul, nici Simbolul credinții, care nu se spovedesc și nu se împărtășesc niciodată, care nu cred nici în Tatăl, nici în Fiul, nici în Duhul Sfânt (dar sunt împotriva lui Filioque! n. n.), acești oameni fac și desfac totul în Biserica Românească, zisă de stat și dominantă" (Gala Galaction). Cu unele fericite excepții, toți acești oameni nu au îndreptățirea de a se pronunța aci.

Dar acuzatori au fost — și mai sunt — și unii clerici; unii ierarhi ai bisericii ortodoxe. Cazul actualului mitropolit ortodox al Sibiului — ca să-l lăsăm pe Justinian (și neamul!) în plata Domnului — este elocvent. Acesta a făcut legământ, la înscăunarea sa, să desființeze biserica românească unită: aceasta era problema cea mare; nu încreștinarea celor care oficiau „liturghie seacă" în biserica ortodoxă de subt călăuzirea sa. A și izbutit, acest mitropolit, să sfarme comunitatea Românilor uniți: cu ajutorul lui Stalin!

Acuzatorii însă nu țin numai de aceste două categorii. Au fost — și sunt încă — și oameni de bună credință care au aruncat fraților „din cealaltă strană" greaua acuzare. Cărți — precum „Carte sau lumină, cu drepte dovediri din dogmele Bisericii împotriva dejghinării Papistașilor" (tradusă din grecește în românește și tipărită la Snagov, chiar în 1699) — au creat și la noi, Românii, o atmosferă defavorabilă și ostilă Romei. Cauzele acestei ostilități sunt însă complexe. Deocamdată nu mă opresc asupra lor. Am amintit doar pe cea de natură spirituală. Dintre clericii ortodocși de astăzi sunt ostili Romei toți cei care au instrucție protestantă. Sunt anticatolici nu prin ortodoxia lor, ci prin protestantismul lor. Pentru cei de bună credință scriu eu aceste rânduri.

Două ar fi, așadară, fețele „trădării" dela 1700: trădare de neam și trădare față de Biserica lui Hristos. Să începem cu cea mai simplă: trădarea de neam.

Cel ce cunoaște condițiile politice și sociale în care trăiau Românii în Transilvania celor trei „națiuni privilegiate" (Ungurii, Sașii, Secuii) în ajunul anului 1700, nu va putea să nu recunoască înțelepciunea politică a preoțimii ortodoxe românești a Transilvaniei din acea vreme. Dovada: opoziția dârză a națiilor privilegiate, la pasul făcut de Românii ortodocși. Lupta neînfricatului episcop unit Inocențiu Micu Clain (1728—1751) în apărarea dreptății nației românești transilvănene este cel mai clar răspuns dat tuturor acuzatorilor. Și dacă Românii ar fi rămas

continuare în pag. 3

CÎNTĂ MAICA DOMNULUI

Ca pe bolta raiului,
cerul Betleemului
i-a aprins la căpătui,
stea ca steaua nimănui

Şi de-atunci fiinţa Lui
e temei pămîntului,
alb izvor cuvîntului,
cumpănă văzduhului,
vîlvătae, duhului;
împărat al soarelui
şi stăpîn al harului . . .

La ieslele slomnului,
pe leagănul somnului,
cu-ochi căprui
pe chipul Lui,
cîntă-un dulce liuliuiliui,
liuliuiliui, cum altul nu-i
pe pînza pămîntului;
cîntă Maica pruncului,
cîntă Maica Domnului . . .
Liuliuiliui şi liuiliuiliui
pentru Fiul cerului! . . .

Fie 'n veci mărirea Lui,
pe faţa pămîntului,
şi'n cerul cuvîntului;
în vuetul mărilor,
şi'n cartea schimbărilor;
în roadele humelor
şi'n sbuciumul mumelor,
subt biciul urgiilor,
în ţara robiilor! . . .
Şi în sufletul oricui,
aibă tron din tronul Lui,
azi şi'n veacul veacului,
mărirea măririlor,
Maria Mariilor! . . .

Madrid, 1952 — ARON CORTUŞ

VEGHE

. . . yo insomne, loco,
en los acantilados . . .
Gerardo Diego

Isbăvitorul ceas prielnic tihnei,
Arhanghel învrăjbit, l-ai frânt în mine
Şi-un rod ai smuls, viclean, al neodihnei.

Din volbura trufaşă, el — amarnic
Îndrumător de nave — gândul scapă.
Tu-l prinzi, turnându-l rar,
ca un paharnic . . .

Apoi îl iscodeşti, îi cugeţi firea,
Neştiutoru-i sbor pândind cu arcul
Întins spre creasta unde-i şovăirea . . .

Înverşunat nesomn, ce mântuire
Îmi pregăteşti din neguri, precum vraciul
Din laur filtrul spornic de gândire? . . .

ANTOANETA I. DE BODISCO

Hristos din ceruri: întâmpinaţi-l

Hristos din ceruri, întâmpinaţi-l! Hristos se apleacă asupra neputinţii noastre şi o ia în braţe, Hristos se coboară ca să ne ridice. Iar Biserica ne chiamă, ne îndeamnă să ne trezim din somnul trândăviei, să venim **înaintea** Lui, să-L primim. Hristos se apropie de noi cu braţele deschise. Noi să-L întâmpinăm, deschizând şi noi, larg, braţele sufletului . . . Starea sufletească de neliniştită aşteptare care a caracterizat istoria de dinainte de Hristos a devenit oarecum din nou actuală după această îndelungă şi adâncă **rătăcire** a istoriei moderne. Am cutreerat — dela Renaştere încoace — toate cărările, am încercat toate soluţiile, ne-am bătut pentru toate „idealurile", am făcut toate experienţele; am crezut în Raţiune, în Progres, în Ştiinţă, în Stat, în Rasă, în Naţiune, în Libertate, în Democraţie, în Socialism . . . Din toate ne-am făcut un Dumnezeu numai ca să nu ne plecăm genunchiul în faţa adevăratului Dumnezeu şi a celui pe care L-a trimis: Hristos Mântuitorul. Ne-am refuzat posibilităţii de a deveni **asemenea lui Dumnezeu** şi ne-am făcut dumnezei pe măsura noastră, pe măsura neisprăvirii şi a neputinţii noastre — creaturi efemere, luminiţe fără durată, a căror grăbită stingere n'a făcut decât ca întunericul să devină în jurul nostru tot mai apăsător iar orbecăiala noastră tot mai îngrijorătoare. Pe adevăratul **Soare** Hristos — cum cântă Biserica — nu L-am voit. Isus s'a coborît între noi, a intrat în istorie, dar istoria L-a refuzat sistematic. „Între ai săi a venit, dar ai săi nu L-au primit" — notează cu adâncă tristeţe pana sensibilă a Sfântului Ioan. Nu i-a fost dat lumii decât un **singur** Mântuitor, iar pe acesta lumea L-a ţinut în mod constant la o parte. Hristos a fost — în ultimele veacuri — în mod voit şi sistematic eliminat din tot ce era încercare de înţelegere, de explicare şi de orânduire a vieţii omeneşti şi a rostului său. Deşi înafară de El nu există soluţii valabile pentru niciuna din problemele vieţii omeneşti. Pentru niciuna! Nu există mântuire înafară de Hristos. Şi mântuire nu numai în cer; ci nu există, fără de El, mântuire aci pe pământ. Nu numai mântuirea **din istorie** nu se poate realiza fără de Hristos, ci istoria însăşi, adică vieaţa noastră în tot complexul ei nu poate fi **mântuită** de propriile ei rătăciri, de propriile ei aberaţii, de căderile şi de dezastrele provocate, decât prin Hristos. Deci nu în abilitatea politică, nu în mergerea spre dreapta sau spre stânga, nu în „echilibrul" economic, nu numai în înarmare stă mântuirea noastră şi ieşirea din impasul în care ne găsim. Ci ne trebuie o **lume nouă**, structuri sociale după spiritul Evangheliei, condiţii de vieaţă în care omul — fiecare om — să se poată desvolta şi creşte ca **om**, fără a se vedea silit să cadă la tot pasul pradă idolilor devoratori de trupuri şi de suflete . . .

Primejdia comunistă absoarbe astăzi preocupările noastre. Demonul bolşevic care şi-a întins ghiarele peste jumătate din Europa trebuie doborît. Şi e opinie generală că Rusia comunistă nu poate fi învinsă decât prin războiu. Nu intenţionăm să punem în discuţie chestiunea aceasta. Ci vrem să spunem doar că problema nu e **toată** aci. Răul de care trebuie să ne mântuim nu e numai în Rusia ci e între noi, s'a strecurat pretutindeni; iar noi, în miopia noastră, continuăm să opunem comunismului o mentalitate care a generat ea însăşi comunismul. Odată cu căderea Rusiei comuniste ne vom debarasa şi noi de ideile care ne-au adus la starea de astăzi? Va cădea, odată cu materialismul doctrinar al bolşevismului, şi **materialismul practic al Occidentului?** Odată cu tirania bestială care înăbuşe orice libertate dincolo de cortina de fier va fi înlăturată şi hidoasa **dictatură a banului** ce domneşte în tabăra opusă? Va înceta **exploatatea omului de către om?** Vor fi eliminate din activitatea politică: ipocrizia, perfidia, calomnia, interesul mai presus de toate? Vom înceta noi să ne mai închinăm la idolii cărnii, ai trufiei şi la viţelul de aur după ce se va prăbuşi idolul din Kremlin?

Iată de unde vine neliniştea noastră. Atâta lume se gândeşte încă la transformările pe care le aşteptăm **ca la o simplă schimbare de regim;** şi odată întoarsă în ţară, să o ia dela capăt . . . Nu! Astăzi, sau primim pe Hristos fără rezerve, trăgând toate concluziile, sau ne prăbuşim cu toţii. Nu mai ajunge o schimbare de regim, o modificare a condiţiilor exterioare, ci e nevoie înainte de toate de tăierea în carne vie, de smulgerea buruienilor inimii, de purificarea prin focul pocăinţii a hoitului dinlăuntru. E absurd să credem că vom putea birui pe Satana întrupat în istorie, folosindu-ne de aceleaşi arme ale Satanei şi rămânând noi înşine sub stăpânirea lui. De aceea nu putem spera o lume mai bună atâta timp cât lumea „anticomunistă" rămâne astfel clădită încât în ea se simt **ca la ei acasă** numai hoţii şi tâlharii, terfelitorii de cele sfinte şi mişeii de tot felul; în care cei mici sunt zdrobiţi, cu cinism, sub picioare; în care valorile spiritului, bunătatea sufletului, simplicitatea inimii şi curăţenia vieţii sunt considerate utopii, cinstea prostie, dragostea şi jertfirea de sine nebunii . . .

Mântuirea lumii nu se va face prin prăbuşirea Rusiei. Mântuirea lumii începe dela noi, dela mine, dela Dta, dela fiecare din noi. Ea depinde de felul **cum îl întâmpinăm** pe Hristos care ne întinde mâna. Îl primim cu **calculul politic** al lui Irod, cu **abilitatea diplomatică** a lui Caiafa, cu **setea de arginţi** a lui Iuda, cu **oportunismul** lui Pilat? Sau cu simplicitatea de copil? Aci stă toată problema.

ALEXANDRU MIRCEA

TREI CRAI

de

AL. GREGORIAN

Seara bună, seara bună:
Bolţile se despreună
În trei raze
Ca'n amiaze,
Că trei crai în cuşme albe
Au pornit pe drumuri dalbe,
Toate poleite'n sori,
Înflorite din ninsori.

Seara bună, seara bună:
Munţii, lumile, 'mpreună,
În stihare
De izvoare,
Întind mese şi ospeţe
Crailor, cinstite feţe,
Pe treapta tăcerilor,
Până'n poala norilor.

Seara bună, seara bună:
Vin colindători pe lună
La icoane
Cu plocoane,
Stele mii care anină
Policandre de lumină
Sus, în pomii gerului,
La curţile cerului.

Seara bună, seara bună:
Umblă îngerii cunună
Că'ntr'un cânt,
Lângă pământ,
Om calic şi om bogat
S'a prins crailor argat:
Crali, domnii să le dee
Simbria în curcubee.

Seara bună, seara bună:
Şi le-a dat şi-un rai arvună
Şi 'n chimire
Trei safire
Să le-arunce'n scăldătoare
Domnului-sfinte odoare
Când L-or lăia ploile
Şi L-or culca văile.

PSALMUL 23

I

Al Domnului este pământul şi ce e pe el,
lumea şi cei ce locuesc întrânsa.

Căci El a întemeiat-o peste mări
şi a întărit-o peste fluvii.

II

— Cine se va putea sui
în muntele Domnului,
sau cine va putea sta
în locul cel sfânt al lui?

— Cel cu mâni nevinovate
şi cu inimă curată;
cel ce cugetul spre cele deşarte
nu şi-l pleacă,
nici nu jură împotriva aproapelui său,
vicleneşte.

Acesta va lua binecuvântare dela Domnul
şi răsplătire dela Dumnezeu,
mântuitorul său.

Acesta e neamul celor ce-L caută;
neamul celor ce caută faţa
Dumnezeului lui Iacov.

III

— Ridicaţi, porţi, frunţile voastre;
faceţi-vă mai înalte, intrări străvechi,
ca să intre Împăratul Măririi!

— Cine este acest Împărat al Măririi?
— Domnul, tare şi puternic;
Domnul cel puternic în luptă!

IV

Ridicaţi, porţi, frunţile voastre;
faceţi-vă mai înalte, intrări străvechi,
ca să intre Împăratul Măririi!

— Cine este acest Împărat al Măririi?
— Domnul oştirilor:
El este Împăratul Măririi!

PSALMUL 14

I

— Doamne, cine se cade
a şedea în cortul tău
şi cine va locui în sfânt muntele tău?

II

— Cel ce umblă fără prihană
şi lucrează dreptatea;

cel ce în inima sa cugetă drept
şi cu limba nu defaimă.

Cel ce aproapelui nu-i face rău
şi nu-şi dezonorează vecinul.

Cel ce pe necinstit nu-l preţueşte
iar pe cei temători de Domnul cinsteşte.

Cel ce jurământul nu şi-l schimbă,
chiar de i-ar fi spre pagubă;

banii nu şi-i dă cu camătă
şi împotriva celor nevinovaţi
mită nu primeşte.

Cel ce face acestea,
nu se va clăti, în veac.

(Traducere de **Octavian Bârlea** şi **George Racoveanu**, după LIBER PSALMORUM. Nova e textibus primigeniis interpretatio latina cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

FLAVIU POPAN:

PE MARGINEA ALEGERILOR DIN R.P.R.

În cursul lunii trecute s'a făcut în țară o surprinzătoare propagandă, prin presă, radio, cinema, teatru, puncte de agitație, pentru reușita alegerilor din 30 Noemvrie, în urma cărora au fost desemnați noii deputați în așa zisa Mare Adunare Națională. Noile sarcini, procentul de votanți și candidații au fost dinainte fixați, fără posibilitate de ulterioare surprize. Cu toate acestea, alegerile n'au fost un simplu joc de teatru de ochii lumii, cum s'ar putea crede, ci au corespuns unui proces intern de desvoltare și au însemnat un mare pas înainte, pentru comunizarea efectivă a țării.

În urma sistemului actual de vieață și „în locul luptei pentru construirea socialismului", s'au ridicat la noi, în ultimii ani, „oamenii înaintați ai vremilor noi, care au devenit mândria întregului popor muncitor". „Cine nu cunoaște și nu prețuește — se întreabă România Liberă, în articolul de fond din 26 Noemvrie — faptele lui Kapotin Geza, minerul stahanovist din Valea Jiului, ale stahanovistului Dumitru Arjan, laureat al Premiului de Stat, ale lui Vasile Dîcu, ale cincisutistului Nicolae Popa . . .? Cine nu se mândrește cu munca încununată de succes a lui Petre Drăgescu, clăcașul de ieri, azi președintele gospodăriei colective din Chelmac?" Și alături de aceștia, nenumărați mineri și minerițe, tractoriști, maestri laminoriști, strungari, președinți de colective și de sfaturi populare, țărani muncitori, tot ce a adus la suprafață sistemul comunist de guvernare. Pe toți aceștia, alegerile i-au scos din cercul lor strict profesional și i-au ridicat în locul vechii clase conducătoare. Ei nu vor risca să ia cuvântul în contradictoriu, nici nu vor face discuții sau legi în Marea Adunare Naționanlă; dar vor aduce cu ei noul stil de vieață militantă.

Cu vreo două luni înainte, Regimul comunist fixase în Constituția socialistă, principiile călăuzitoare pentru noile așezări ale vieții publice din țară. În acest organism juridic format, alegerile actuale au făcut transfuzia elementului vital, a noului om sovietic. Guvernul a socotit că e timpul să-și afirme forțele proprii, înlocuind vechea aristocrație perimată cu oamenii proaspeți ai muncii, formați în noul spirit și gata de a lucra pentru instaurarea noului stil de vieață. În fiecare număr de ziar pulsează acest ritm de vieață: sporește avântul mișcării pentru realizarea planului pe 1952 înainte de termenul fixat, noi fabrici intră în funcțiune, se deschid mărețe perspective pentru reconstruirea socialistă a orașelor, etc. S'ar părea, din cele scrise într'un articol de fond din Scânteia (15 Nov.), că „toate visurile devin realitate", iar aceste realizări, amplificate de o propagandă fără scrupule, se datoresc vredniciei oamenilor noi. Pe altarul vieții publice, în locul vechilor statui sdrobite, au fost înălțați acești idoli.

Dintre oamenii de ieri n'au mai rămas decât aceia care s'au acomodat fără rezervă, ori cei care din diferite pricini mai sunt încă utili. M. Sadoveanu a fost reales, dar cu puțin entuziasm și numai după ce a fost prezentat și recomandat de tovarășul N. Tatomir, președintele scriitorilor din Iașul de astăzi.

Paralel cu această infuzie de noi forțe în vieața publică, Consiliul de Miniștri a hotărît decernarea Premiului de Stat al Republicii Populare și atribuirea titlului de Laureat al Premiului de Stat pentru lucrările de o „deosebită valoare, efectuate în anii 1950 și 1951". Și în știință, artă și literatură avem astfel o nouă aristocrație. Mai mult, în știință au fost premiate numai lucrările celor care au pus cunoștințele lor în slujba „vieții noi", iar în literatură s'au distins cei care au reușit să înfățișeze „tot mai profund procesul formării omului nou, educat în muncă și luptă de către partid, patosul luptei pentru socialism al oamenilor simpli, ideile și sentimentele mărețe care-i însuflețesc, forța patriotismului socialist și a internaționalismului proletar". (Scânteia, 28 Noemvrie). Cum în științele istorico-filologice e greu de găsit și de creat ceva nou pe placul vremii, în acest domeniu n'a fost acordat nici un premiu „clasa I-a". (Institutul de Istorie a Partidului de pe lângă C. C. al P. M. R. a luat premiul clasa II-a). Candidații și premiații Frontului Democrației Populare sunt deci, cum scrie România Liberă, candidații și premiații vieții noi a patriei noastre. Între felul lor de vieață și cel din trecut se adâncește în fiecare zi prăpastia. Iar propaganda comunistă și-a luat cu măestrie sarcina să pună toată vina pe seama „deputaților istorici" și a regimului reprezentat de aceștia. Alegerile din trecut aduceau cu ele surprize, fiindcă nu se știa cine va fi ales și ce procent de voturi va obține partidul desemnat. Surprize relative de cifre și oameni, la care în fond se potrivea oarecum vorba: „Vin ai noștri, pleacă ai noștri". Acum însă surpriza se măsoară față de trecut și față de concepția tradițională a vieții de atunci. „Astăzi — semnează pentru conformitate, în Scânteia, deputatul istoric T. Olaru — astăzi, fără nici un respect pentru tradiție, se pregătesc alegeri în care e destul să te uiți numai la cine candidează ca să te apuce fiorii. Auzi pe cine au pus candidați: Maria Zidaru, președintă de colectivă, Dumitru Arjan, petrolist, Ionescu State dela uzinele după care oftează bietul Malaxa . . .!"

Cu toată propaganda comunistă și amplificările de rigoare, un lucru rămâne totuși adevărat: în țară vieața politică, economică și socială evoluează într'un ritm furtunos și schimbările sunt din cele mai surprinzătoare și mai mari. În timp ce noi, aci în pribegie, rămânem pe loc, mereu aceiași și cu aceeași mentalitate depășită. Îmbătrânim și nu mai ținem pas cu vremea. Poate că niciodată, nici chiar după reîntoarcerea în țară, nu vom putea relua locul visat în organismul viu al comunității, care între timp a parcurs un drum în istorie și s'a împlinit fără noi. N'am cruța oare, multă energie și nu ne-am feri de multă amărăciune dacă în socotelile noastre am ține seamă și de această lege fundamentală a vieții? Refugiații politici din timpul regimului fascist și nazist ne sunt, în general, o pildă grăitoare.

Căderea în Istorie

Mântuitorului care „cu moarte pe moarte a călcat" — de aici pornesc: Viața poate fi creștinată, că în orice moment o trivială existență umană, macerată de păcat și fugărită spre moarte, poate fi transfigurată în plenitudinea Vieții mântuite, a Vieții christice. Deaceia proverbul creștin spune: mai bine un măgar viu, decât un leu mort. Un mort e judecat pe ce-a fost. Viul, are, până în ultima clipă, un prezent. Și numai în prezent se poate depăși. (Că aproape nimeni nu încearcă s'o facă, e altă poveste. Majoritatea oamenilor își proectează speranțele și intențiile în viitor. În perspectiva creștină, viitorul personal nu prea are importanță. Creștinul e îndemnat să se pocăiască acum, „cât mai e timp". În viitor va fi doar judecat pe cât a știut el profita de prezent . . .).

Trecând acum pe planul istoriilor naționale, ne regăsim în aceiași situație. „Trecutul" a putut fi glorios sau obscur, norocos sau tragic, măreț sau modest; dar, astăzi, acest „trecut" și-a epuizat „posibilitățile deschise". Trecutul constituie un neam, așa cum constituie o persoană' îi dă conținutul concret, istoric, ireductibil. Suntem Români sau suntem Francezi, și purtăm, fiecare din noi, istoria patriilor respective: suntem constituiți de „trecutul" neamurilor din care ne tragem. Noroc, grandoare, geniu, bogăție, în cazul poporului francez. Nenoroc, sărăcie, obscuritate, nerecunoștință, în cazul neamului românesc. Nu trebuie nici să ne fie rușine (n'am avea de ce!) și nici să ne lepădăm de istoria neamului românesc, care a fost așa cum a fost prin voința lui Dumnezeu și răutățile oamenilor. Dar nici nu suntem obligați să acceptăm fatalitatea acestei Istorii naționale. Dacă ea a fost, și este încă, o serie nesfârșită de tragedii, nu închidem ochii, nu evadăm în iluzii și vise de grandoare — dar nici nu ne lăsăm paralizați de ce-a fost. Știm foarte bine că un „trecut", cât ar fi el de glorios, e încheiat, și așteaptă să fie judecat. Gloria Egiptului faraonic o fi fost ea fără pereche în lume — dar aparține acum istoriografiei. Leului mort, îi preferăm, cu înțelepciunea populară, măgarul viu. Căci atât timp cât există viață națională, adică Istorie colectivă, toate posibilitățile rămân deschise.

Ce înseamnă asta? Inseamnă că neamul românesc, ca orișicare alt neam viu, își poate anula în orice clipă „trecutul"; în cazul Românilor, trecutul lor de nenoroc și însângerare. Că ceeace contează în primul rând, nu e nici trecutul nici viitorul, ci prezentul. Istoria, ca și mântuirea, au loc în prezent. Mai înseamnă că trebuie să ne simțim solidari cu trecutul neamului românesc, dar liberi de a-l depăși, anulându-l, într'o supremă încleștare; și asta în orice clipă. Întocmai după cum un Creștin nu poate accepta, pe plan personal, Istoria ca o fatalitate din care nu există ieșire, tot așa nu poate accepta fatalitatea istoriei naționale. Adică, nu poate spune, ca Hegel, că tot ce s'a întâmplat în trecutul neamului său a trebuit să se întâmple astfel și că, prin urmare, bine a fost că s'a întâmplat așa. Un creștin trebuie să-și amintească necontenit că Istoria întreagă e o cădere. Că, glorioasă sau obscură, Istoria neamului său este, creștinește vorbind, o serie de păcate și ocazii pierdute. „Ocazii pierdute", pentrucă nicio Istorie națională n'a pogorât Raiul pe pământ, n'a alcătuit o cetate de sfinți. (Dacă o fi făcut-o, cumva, nu s'a aflat).

Ori, dacă mântuirea individuală conduce la salvarea fragmentului de istoricitate pe care-l reprezintă individul, transfigurarea Istoriei naționale implică mântuirea unei frânturi din Istoria universală. Ne este foarte greu să ne închipuim un asemenea fenomen eshatologic. Dar putem să-l deducem prin analogiile paradisiace de care sunt pline scrierile Sfinților Părinți. Hegel ne îndemna să ne reconciliem cu evenimentul istoric. Evident, dar ce sens trebuie să acordăm acestei „reconcilieri"? Să acceptăm Katynul și Buchenwaldul, ca atare, ca evenimente istorice? Asta n'ar fi o dovadă de „bărbăție", cum credea Hegel, ci de cinism. Reconcilierea cu evenimentele istorice nu poate fi făcută decât într'o perspectivă de eschatologie istorică. Adică, trebuie să ne spunem: odată, ororile acestea vor fi „justificate"; fragmentul de istorie care le-a dat naștere, va fi regenerat, mântuit. Cum? Asta numai Dumnezeu o știe. Noi, oamenii, trebuie să sperăm într'o mântuire a Istoriei în întregul ei. Știm că această mântuire poate avea loc pe plan individual. Pentrucă paradoxul creștinismului este că, dacă trecutul istoric e abolit prin mântuire, prezentul, deși transfigurat, tot în Istorie rămâne.

Cum am putea să ne închipuim această salvare a Istoriei în întregul ei? Așa cum ne putem închipui regenerarea Firii întregi, care „suspină după mântuire". Păcatul n'a întinat numai neamul omenesc; a întunecat și Cosmosul. Dovezi despre asta găsim în slujba Sfintelor Patimi, în folklorul religios și chiar în unele texte patristice. S'ar putea ca Raiul să fie aici, lângă noi — și nu-l mai putem vedea ca atare, ca Rai, din cauza întunecimii păcatului nostru. (Comparația aceasta e a lui Papini, dar ideea se regăsește în foarte multe mituri și legende populare).

S'ar putea, deci, ca și Istoria să devină într'o zi „paradisiacă". Evident, atunci n'ar mai fi „Istoria" pe care o cunoaștem noi, ci o existență colectivă transfigurată, „Cetatea lui Dumnezeu". Afirmația aceasta e mai puțin paradoxală de cât pare. Karl Marx nu se gândea la altceva, atunci când vorbea de o societate fără clase sociale. Nostalgia „vârstei de Aur" o regăsim în toate tradițiile și ea a fost coherent valorificată de creștinism. Deci, a vorbi de o eshatologie istorică nu implică a abandona terenul faptelor pentru speculații mistice și teologale. Toate filozofiile istoriei sunt obligate să dea un răspuns la această întrebare: care e sensul Istoriei și cum se va sfârși ea? S'ar putea ca Istoria, să se sfârșească, aici, pe pământ, transfigurându-se. Din când în când, arareori, lucrul acesta se întâmplă. Istoria colectivă cunoaște momente de transfigurare, adică depășește propriile ei structuri și conținuturi, și arată — fără să înceteze o clipă de a rămâne concretă — ca o icoană. Ca să amintim un singur exemplu: așa a fost, câteva zile, Istoria Indiei lui Gandhi. N'a fost o evaziune în ireal; a fost transfigurarea evenimentului istoric.

Oricând, și în orice țară, miracolul acesta rămâne cu putință. Deaceia spuneam, și repetam, că prezentul constituie o infinitate de „posibilități deschise". 1) Orice neam poate face nu numai Istorie majoră, dar poate face mai mult: poate salva Istoria întregului neam omenesc.

MIRCEA ELIADE

1) Între care și aceea de a trece la... catolicism!

CĂRȚI:

GEN. ION GHEORGHE. **Rumäniens Weg zum Satellitenstaat.** Kurt Vowinkel Verlag, Heidelberg, 444 pag., 8-v.

MIRCEA ELIADE. **Von der Unteilbarkeit Europas.** («Merkur», Dez. 1952, pp. 1101—1110);

— **Symbolisme indien de l'abolition du temps.** («Journal de Psychologie», Octobre—Décembre 1952, pp 430 448).

NOTIZIARIO dell'associazione degli italiani profughi dalla Romania. An. I — Nr. 1 și 2. Proprietar și director: **Antonio Dozzi**, Via di Filomarino, 13, Roma.

EXIL, Seria II, Anul I, Nr. 1, Redactori: **Ștefan Baciu și Faust Brădescu.** Rio de Janeiro, Caixa Post 89, Ag. Copacabana, Brasil.

DESTIN, revistă de cultură românească. Nr. 4-5, Noembrie 1952. Madrid, Menendez Valdes, 59.

VESTITORII, Anul II, Nr. 5 (An. I. Nr. 1), Salzburg, Elisabethstraße 38.

VIITORUL NOSTRU, Pagini lunare evreești. Director **S. Podoleanu.** Noembrie 1952, Paris 51, rue des Petites Ecuries.

*

1 DECEMVRIE

Cu ocazia aniversării Unirii Transilvaniei, Pr. Dr. Alex. Mircea a oficiat la Madrid un serviciu religios, ținând o caldă cuvântare, în care a relievat importanța națională a Unirii. Sf. Sa a adăugat însă că dela 1 Decemvrie 1948, dată la care regimul comunist a suprimat Biserica română unită, sărbătoarea de 1 Decemvrie este și o zi de doliu, la care participă, deopotrivă, credincioșii conștienți ai celor două Biserici românești.

La München sărbătoarea Unirii Transilvaniei și amintirea suprimării Bisericii unite s'a ținut în întâia Duminică a lunii Decemvrie. A asistat un numeros public din München și împrejurimi.

În biserica românească din Roma, Pr. Carol Capros a comemorat Unirea Transilvaniei printr'un serviciu divin și pintr'o cuvântare, exaltând lupta marilor patrioți care au săvârșit acest act.

CĂRȚI:

C. VIRGIL GHEORGHIU, **La seconde chance**, traduit du roumain par **Livia Lamoure**, Paris, Plon, 1952. in 8, 441 p.; 690 franci fr.

Urmând un drum aproape asemănător cu cel din primul său roman, **La vingt-cinquième heure**, Domnul Gheorghiu alege câteva personagii pe care le însoțește de-alungul anilor. Drumurile lor se separă, sorțile sunt schimbăcioase, ca și situația generală a omenirii; cei care credeau că n'au să se mai vadă, se reîntâlnesc, se recunosc, ori rămân străini: vieața a săpat atât de adânc, încât din persoana lor de altădată nu mai rămâne decât o umbră.

Acțiunea începe în România de odinioară și se termină într'o Românie care să sperăm că nu va fi așa cum ne-o prezintă autorul. Judecătorul Pillat, comunistul Bodnar, Eddy Thall, artistă evreică, bătrâna ei servitoare Tinca, aviatorul Varlaam, bătrânul țăran Ion Kostachi și alți mulți figuranți fac parte din acest crud și amar tablou. Eternele alergări de la un birou la altul, cererile, hârtiile, vizitele medicale, lungile cozi în fața ghișeurilor, foamea, singurătatea, iată ce-i așteaptă pe acești fugari în noile lor țări. Apusul nu-i înțelege, și ei nu pot înțelege nimic din spiritul străinilor. Plecați dintr'un colț de lume unde vieața nu mai are cursul normal, înfometați de pace și de liniște, se izbesc de alte colțuri care nici ele nu sunt mai normale. E deci de înțeles că procesul de adaptare nu poate funcționa. Mai toți se întorc în România, unde îi așteaptă sfârșitul pribegiei în țărâna care a mai primit de sute de ani alte jertfe.

Câteodată limita posibilului pare depășită, prin faptul că toate aceste necazuri se năpustesc asupra aceleeași persoane, și în special regruparea lor și coincidențele sunt câteodată exagerate, din cale afară. Luând fiecare persoană în parte cu destinul ei, viețile lor nu au nimic excepțional, și nenumăratele câmpuri de refugiați sunt o bună dovadă. Pe de altă parte, dacă se acceptă premisa absurdității care domnește asupra lumii, este de prevăzut ca autorul să nu zărească nici cea mai mică rază de soare și de noroc în acest iad pământesc.

Este o adevărată minune că autorul a putut păstra oarecum esența de roman într'o carte care-i servește în mare parte drept pretext pentru considerațiile și digresiunile sale asupra timpurilor actuale. Lungimea romanului ar putea să-i fie însă dăunătoare, și în oarecare sens și asemănarea lui cu primul său roman. Totuși, oricum ar fi romanul, e vorba de o nouă carte a unui scriitor român, publicată în pribegie, și cel puțin pentru acest motiv, ea trebue salutată cu bucurie. Ar fi de dorit însă ca autorul să ne prezinte și altceva. Este păcat să rămâi cu impresia că se mărginește la un fel de variațiuni pe aceeași temă. (Să fie vorba de reeditarea cazului Remarque?).

RODICA DOINA POP

„Trădarea" de la 1700

și după anul 1751 uniți, ar fi isbutit. Dar iubirea pentru Inocențiu Micu și revolta împotriva înlocuitorului său (Petru Pavel Aron) a făcut posibil amestecul Muscalilor, al Sârbilor și în mai mică măsură al Grecilor. Și astfel s'a ajuns la spargerea blocului românesc.

Iubirea de neam a Românilor uniți o poate pune la îndoială numai acela care nu cunoaște trecutul de luptă al Ardealului românesc. Să amintim, în fugă, de episcopul Ignatie Darabant, sau de Grigore Maior, de Samuil Micu Clain, de Gheorghe Șincai, de Petru Maior, de Cipariu, de Rațiu, de Axente Sever, de protopopul Balint, de Bărnuțiu, Gheorghe Pop de Băsești; de Maniu? Dar, lăsând trecutul, să ne uităm în juru-ne, astăzi după 250 de ani de îmbătrânire în „trădare"; să ne uităm în juru-ne, aci în exil: sunt oare uniții mai puțin patrioți decât ortodocșii? În vieața mea n'am cântat „Pe-al nostru steag" într'o biserică ortodoxă. La Roma, în 1950, am făcut-o: l-am cântat în biserică, subt conducerea Monseniorului A. Tăutu.

Cunoscând eu sărăcia lăuntrică a ortodoxiei ardelenești — vărsată, din 1918, în vinele ortodoxiei din țara veche — mă întreb: oare faptul că în 1918 ne-am întâmpinat cu o Transilvanie în parte unită cu Roma a fost o pagubă pentru românism, ori nenoroc a fost că la 1918 nu ne-am întâmpinat cu o Transilvanie românească bloc, subt toiagul episcopului Romei?

(Și ce s'ar fi întâmplat dacă Domnitorul Al. Ioan Cuza ar fi avut vreme să ducă la bun sfârșit tratativele lui cu Sfântul Scaun? Căci Domnitorul Cuza — care nu poate fi bănuit de lipsă de patriotism — începuse tratative cu Roma pentru punerea Bisericii ortodoxe, a Principatelor Unite, subt ascultarea episcopului Romei. Lucrurile acestea nu sunt cunoscute nici de istoriografi. Dosarul cu actele originale — aflat prin subsolurile palatului domnesc din București — se găsea, în 1940, în mânile unui distins cărturar român, pe care nu-l pot aci numi. Fără îndoială că arhivele Vaticanului — pentru perioada aceea de timp încă inaccesibile — știu de aceste tratative).

Dar cu aceasta am ajuns la a doua față a „trădării": trădarea față de Hristos. Aici accesul acuzatorilor și al judecătorilor este foarte limitat. Căci în calea discuției stau de-acurmezișul probleme teologice.

Evident, dacă ar vrea cineva să mă convingă că la anul 1700 pe Românii ortodocși din Transilvania i-a apucat un cumplit dor de mântuirea sufletului și nimic altceva, ar fi greu să mă dea gata. Dar, iarăși, dacă mi s'ar spune că ortodocșii dela 1700 și-au vândut credința „pentru un blid de linte", n'aș putea socoti-o lucru serios. Pentru aceasta, ar trebui să nu știu că înainte de 1700 Românii ortodocși din Transilvania erau puși, prin hotărîre împărătească, subt ascultarea „Superintendentului" calvin (capul comunității calvine din Transilvania). Ar trebui să nu știu că la sinoadele protopopilor ortodocși români acest superintendent era purtat, în jilț, pe umeri de către protopopi. Ar trebui să nu știu că deciziile sinoadelor protopopești trebuiau să poarte iscălitura superintendentului, ca să poată fi recunoscute. Ar trebui să nu cunosc dispozițiile acestor superintendenți cu privire la sfintele Taine, la cultul Sfinților; să nu cunosc toată opera de calvinizare lentă a bisericii ortodoxe românești din Transilvania. (Căci mitropoliții Valahiei, în afară de hirotonirea episcopului transilvănean, nu aveau nicio putere). Aceasta fiind situația, se pune întrebarea: Așezarea ortodocșilor români din Transilvania anului 1700, amenințați de erezia calvină, subt scutul Romei creștine poate fi socotită trădare a Bisericii lui Hristos? Poate fi socotită trădare a lui Hristos fuga de subt autoritatea superintendentului eretic și căutarea de adăpost în corabia condusă de episcopul Romei?

Sau: poate fi socotită trădare față de Biserica lui Hristos trecerea dintr'o stare de nedependență ierarhică de fapt subt dependența celui dintâi în cinste dintre episcopii Bisericii una, sfântă, catolică și apostolică?

Dar despre aceasta în numărul viitor.

G. RACOVEANU

1) În locul ei: opera de catolicizare bruscă!

O SUTA DE ANI DELA MOARTEA IN EXIL A LUI

Nicolae Bălcescu

Comemorarea centenarului morţii în exil a lui Nicolae Bălcescu s'a ţinut, în zilele de 29 şi 30 Noemvrie, într'o atmosferă de mare sărbătoare, la Palermo, oraşul în care el s'a stins. Delegaţia română care a luat parte oficial la sărbătorire a fost compusă din **Monseniorul A. Tăutu**, Preşedintele Comitetului de iniţiativă; Preoţii **G. Cosma**, Preşedintele Comitetului român de asistenţă, şi **I. Filip** dela Radio Vatican;

Domnii: **I. Ionescu**, Reprezentantul Comitetului Naţional; **Antonio Dozzi**, Preşedintele Italienilor refugiaţi din România; **Locatelli** dela Free Europe; **M. Popescu** dela Radio Roma; Prof. **P. Iroaie** dela Univ. din Palermo; Prof. **Caragaţă** dela Univ. din Florenţa; Prof. **P. Ciureanu** dela Univ. din Genova; Prof. **Onciulescu** dela Univ. din Napoli; **D. Camillucci**, corespondent la ziarele catolice din Roma şi Prof. **Dinu Adameşteanu**.

La sosirea în Palermo, Delegaţia a prezentat prin Msgr. Tăutu omagiile şi mulţumirile cele mai vii Rectorului Magnific al Universităţii din Palermo, pentru sprijinul pe care-l dă cauzei româneşti.

Îndată după aceea, Delegaţia a fost primită în audienţă de Eminenţa Sa **Cardinalul Ernest Ruffini**, care a avut frumoase cuvinte pentru România subjugată, spunând că se simte oarecum înrudit cu noi din pricina studenţilor teologi pe care i-a avut la Propaganda Fide, dintre care unul, Episcopul Vasile Aftenie dela Bucureşti, a murit în închisorile comuniste.

Şedinţa comemorativă a avut loc în aula Societăţii Siciliene „Per la Storia Patria", la care a participat un ales şi numeros public. Au luat aci cuvântul Prof. **Antonio Di Stefano**, Preşedintele Societăţii „Per la Storia Patria"; Prof. **Eugenio Di Carlo**, Preşedintele Com. „Per la Storia del Risorgimento Italiano", amintind de cercetările făcute cu privire la locul morţii şi înmormântării lui N. Bălcescu la Palermo, de către Profesorii **Falzone** şi **Iroaie; Msgr. A. Tăutu;** Domnul **A. Dozzi;** Senatorul **Giardini**, Preşedintele Academiei de Ştiinţe, Litere şi Artă dela Universitatea din Palermo. D-l Prof. Petre Iroaie a ţinut apoi documentata conferinţă: **„Pensieri su N. Bălcescu"**.

În ziua următoare, 30 Noembrie, s'a celebrat o liturghie românească în biserica de rit grec a comunităţii italo-albaneze. La serviciul divin a asistat, pe tronul pontifical, Eminenţa Sa **Cardinalul Ruffini**, care a dat binecuvântarea cu crucea, după ritul grec, zicând în româneşte: **Pace tuturor!** La sfârşitul sfintei Liturghii, Eminenţa Sa a binevoit să ţină cuvântarea pe care o reproducem, mai jos.

După slujbă, cei trei preoţi români prezenţi au oficiat un serviciu funebru la Cimitirul Capucinilor, unde e înhumat marele patriot. La sfârşitul acestuia s'a desvelit o piatră comemorativă, cu inscripţia: **„29 Nov. 1852 — 29 Nov. 1952. La o sută de ani dela moartea în exil a marelui patriot Nicolae Bălcescu Românii din Italia închină cu aceleaşi idealuri"**.

La desvelirea plăcii au vorbit Msgr. A. Tăutu; Domnul Ionescu, în numele Comitetului Naţional; Părintele G. Cosma; D-l A. Dozzi; D-l Prof. **Caragaţă**, în numele profesorilor de limba şi literatura română. Pentru Guvernul Regional Italian a luat cuvântul On. Deputat **Petrotta**.

În după masa aceleiaşi zile comunitatea italo-albaneză din Sicilia, reprezentată de Exc. Sa **Episcopul Iosif Perniciaro**, a oferit un prânz delegaţiei române. Cu această ocazie, Dl. Prof. **Onciulescu** a mulţumit Exc. Sale Episcopului Peniciaro, On. Petrotta, Prof. Falzone, Prof. Loiacono pentru ospitalitate şi deosebita dragoste faţă de Români.

Iar Dl. Iroaie a mulţumit călduros Prof. Falzone pentru cercetările referitoare la locul înmormântării lui N. Bălcescu. De încheiere, cu ocazia aceleiaşi mese, Pr. **Loiacono**, spunând că interesul deosebit pentru Români îl poartă decând a avut ocazie să cunoască la Roma studenţii români din Colegiul grec (1922), a trimis un călduros salut fraţilor săi din România.

Delegaţia română a vizitat şi casa unde a murit Bălcescu pe a cărei ziduri se află următoarea inscripţie: **„In questa casa morì in esilio solo e sconosciuto il 29 novembre 1852 Nicola Balcescu insigne storico e fervido patriota, combattente per il risveglio della Romania moderna."**

CUVÂNTAREA CARDINALULUI ERNEST RUFFINI

Comemorarea lui Nicolae Bălcescu ne dă ocazie să ne unim cu naţiunea română, sora noastră martirizată. Nicolae Bălcescu a fost şi el un refugiat pentru libertatea ţării sale, supusă pe atunci aceleeaşi puteri care o asupreşte şi azi. Dacă Bălcescu ar trăi sau s'ar scula din mormânt, poate că el ar fi Capul rezistenţei împotriva noului atentat la libertatea ţării sale. Nouă, Italienilor, mai ales celor din Sicilia, nu ni se putea oferi o ocazie mai favorabilă pentru a ne simţi uniţi cu fraţii noştri de aceeaşi credinţă din România. Ce noroc şi ce mare însufleţire e pentru mine faptul de a putea lua parte în mod solemn la o slujbă românească în deplină libertate religioasă, în timp ce Colegii mei de episcopat din România gem în închisori. Astăzi oraşul Palermo ţine locul Bucureştilor şi a celorlalte oraşe din România, în care se obişnuia celebrarea slujbelor sfintei Noastre Biserici, cu un fast mişcător şi cu participarea unui popor credincios şi alipit de Roma Papilor. E un lucru îndeobşte cunoscut că în România nu există nici măcar un episcop catolic liber. De aceea, în clipa de faţă aş vrea să sărut lanţurile lor şi să împărtăşesc cu ei închisoarea. Acele lanţuri sunt sfinte, căci strigă în favoarea libertăţii. Se vorbeşte despre libertate, în timp ce ea este călcată; se atacă religia creştină şi se reduce la sclavie poporul. Niciodată n'a existat mai mare sclavie decât aceea care stăpâneşte azi în multe regiuni, mai ales în România, unde situaţia religioasă şi civilă e înspăimântătoare. Din adâncul fiinţei noastre iese strigătul în favorul celor asupriţi şi al noilor sclavi. Biserica Catolică a înfrânt întotdeauna lanţurile şi Noi ne considerăm fii şi apărători ai libertăţii. Strigătul nostru e un protest împotriva tuturor asupririlor făcute în numele unei „libertăţi" în numele unei „civilizaţii" care este barbarie. Dela această sărbătorire a noastră să ajungă, până acolo unde se geme suspinând după libertate, participarea, re confortarea rugăciunii şi urarea Noastră de bine cea mai arzătoare.

Nu nutrim ură în inimile noastre, ci simţim că durerile fraţilor noştri se resfrâng în noi înşine. Marele Lacordaire spunea că cea dintâi libertate, fără de care nici o libertate nu poate să existe, e libertatea învăţământului, fiindcă el nici nu se gândea că ar putea fi suprimată libertatea religioasă. Însă mai mult decât şcoala e importantă credinţa. Să se ajungă până acolo încât să nu fie admisă libertatea de a crede, să fie interzise Sfintele Slujbe, numai fiindcă ele sunt slujbe catolice! Sunt 12 episcopii care nu mai pot face act de prezenţă, adecă toate episcopiile catolice din România, mai ales cele din Transilvania. Toate diecezele sunt lipsite de păstorii lor. Sute de preoţi nu mai pot celebra Sfânta Liturghie şi milioane de credincioşi sunt ţinuţi scalvi. Totuşi n'au reuşit să smulgă credinţa din sufletele lor generoase, de vreme ce mulţi au preferat să-şi piardă slujbele civile, au preferat să fie duşi la închisoare, mai bine decât să renunţe la credinţa strămoşilor. România e scumpă sufletului nostru azi mai mult ca totdeauna, fiindcă ea este asuprită. Noi suntem soldaţii spiritului pentru biruinţa libertăţii. **Trăiască libertatea credinţei şi aceea a crezului!** Nu putem tolera să mai existe încă lanţuri pentru Mărturisitorii lui Hristos! Noi nu mergem cu armele, ci cu spiritul. Şi fiindcă, din mila Domnului, pe acest pământ frumos al Italiei e încă posibil să ne bucurăm de libertate, ne folosim de acest prilej pentru a trimite un strigăt de protest şi de reconfortare.

Iubiţi fii şi fiice, sunt mai mult decât mişcat, sunt cuprins de mii de sentimente, fiindcă acolo, pe pământul generos al României, sunt atâţia foşti şcolari de ai mei, dintre care unii au căzut martiri glorioşi ai lui Hristos, sământă nouă pentru cei care vor urma. Eu îmi exprim dorinţa fierbinte să înceteze repede această tristă stare de lucruri. Să înţeleagă conducătorii Rusiei — de ce să nu o numim — să înţeleagă că nu se mai poate guverna în acest fel. Să înţeleagă căşi sapă lor înşişi groapa, deoarece biserica a biruit întotdeauna asupra celor care au prigonit-o. E chiar spre binele bunului popor rus, că noi cerem această schimbare, pentruca el să nu suporte pedepsele lui Dumnezeu din cauza vinei guvernanţilor săi. Dumnezeu să-şi reverse mila şi să aducă cât mai repede timpul când va fi îngăduit tuturor să prea mărească pe Dumnezeu în propria credinţă!

S'a vorbit atât de mult în trecut despre libertatea de gândire, dar azi s'a ajuns acolo încât e suprimată această libertate bazilară. Căci de-ar spune: nu suntem cu Papa, noi nu suntem catolici, ar înceta persecuţia. Însă ei sunt eroi şi de aceea răspund cu tărie: „mai bine murim decât să ne lepădăm!" Salutul nostru cel mai mişcat Episcopilor persecutaţi din România; salutul nostru cald preoţilor şi milioanelor de credincioşi!

Mă bucur şi sunt mândru că aci la Palermo există o amintire atât de preţioasă, amintirea acestui mare, mare în toate privinţele: erou, literat, istoric, creştin şi catolic. Aici în pământul acesta e o sământă de libertate religioasă, o sământă de mare prosperitate. Noi am fost înrudiţi cu România catolică. Să ştie toţi duşmanii Bisericii că aci trăeşte un popor gata să dea tot sprijinul martirilor lui Hristos; că vom merge noi cei dintâi să ne închinăm în faţa victimelor acestei noi barbarii.

Acum să ne plecăm genunchii şi să cerem ca Dumnezeu să-i aibă în paza sa pe servitorii săi şi să pună capăt acestei suferinţe. Să-i converteaască şi să-i mântuiască pe persecutorii orbi ai adevărului şi ai dreptăţii, ucigaşi orbi ai frăţiei omeneşti. Dumnezeu să dea Bisericii pretutindenea, libertatea care-i aparţine ca să se poată invoca peste tot Hristos Domnul şi să fie grăbită unitatea turmei pe care El a prevăzut-o şi prevestit-o: unitatea turmei sub un singur păstor. Vă binecuvintez şi vreau să binecuvintez poporul generos al României şi pe toţi cei care, fără să-şi dea seama, sunt instrumentul şi cauza atâtor suferinţe.

PR. IOAN FILIP

SUNTEM ÎNTREBAŢI:

Ce înseamnează ASTRU?

Răspundem: ASTRU înseamnează ASOCIAŢIA STUDENŢILOR ROMÂNI UNIŢI. S'a înfiinţat în anul 1931, ca Federală a Asociaţiei AGRU (Asociaţia Generală a Românilor Uniţi). Membri ai ASTRU-lui pot fi numai studenţii români uniţi. Primul congres general al Astrului s'a ţinut la Blaj în 20-22 Dec. 1935.

PENTRU DENUNŢĂTORI!

În Wuppertal (Germania) a fost condamnat, zilele acestea, la 6 ani temniţă şi 5 ani pierderea drepturilor cetăţeneşti, germanul Heinz Gladbach, pentru vina de a-şi fi denunţat NKWD-ului camarazii de prizonierat. În urma denunţurilor lui Gladbach, camarazii lui au fost condamnaţi de Ruşi la muncă silnică. Astăzi Justiţia germană acordă lui Gladbach „das Seine".

„Congresul Popoarelor" din Viena

CARDINALUL THEODOR INNITZER DEMASCĂ PE FALŞII APOSTOLI AI PĂCII

Şi pe pământ . . . tăcere!

S'au scurs abia cinci luni de zile de când comunistul Frédéric Jolliot Curie deschidea, la Berlin, adunarea „consiliului mondial al păcii" şi iată că la Viena, aceiaşi actori joacă aceeaşi piesă, pusă'n scenă de aceiaşi regisori. Kremlinul pare a fi la mare strâmtorare. Mai are nevoie de câţiva ani de zile spre a-şi putea, apoi, trimite corbii „păcii sovietice" peste apele pământului lui Dumnezeu. Deaceea zoreşte săşi lanseze, deocamdată, „porumbeii" cu vestirea Bethlehemului, în cinste la popoarele creştine, despreţuitoare ale paradisului roşu. Alexie „patriarhul", dimpreună cu camaradul lui de arme Nicolai al Kolomnei, cu Justinian al Bucureştilor şi cu alţi tâlhari ai lui Hristos aduc psalmi de laudă şi de mulţămită brigandului din Caucaz, pentru binefacerile luptei lui împotriva întunerecului adus lumii de Hristos; pentru lacrimile care au înţelepţit pe mumele, pe soţiile şi pe orfanii prizonierilor de războiu germani, polonezi, români, italieni şi unguri încă în U.R.S.S.; pentru umilirea (creştinească!) făcută fetelor şi femeilor din ţările cucerite — ori câştigate la belciuge — de hoardele bete de bucurie şi de rachiu; pentru plivirea de pe faţa pământului a tot omului — vechiu şi învechit — care nu poate pricepe că ADEVĂRUL lucrurilor (al celor văzute şi al celor încă nevăzute) se află numai în depozitul PARTIDULUI (unic pe lume, narodnic şi demonocrat).

În lumea lor, vorbind singuri în tăcerea de cimitir instaurată, agitatorii au impresia că cel puţin pe unde tălăzueşte ecoul urletului lor şi al ţăcănitului mitralierii convingătoare, lumea e a lor. „Jumătate din omenire am câştigat-o — **strigă Jlja Ehrenburg** — acum să vedem şi de jumătatea cealaltă!"

Viena, locul ales pentru noua „urlătoare" a lupilor păcii, nu este însă lipsită de paznici vigilenţi. Căci peste episcopii Romei mâna lui Iosif Vissarionovici e neputincioasă. În ziua de 8 Decemvrie, într'o impunătoare adunare, Cardinalul Vienei, Theodor Innitzer, **referindu-se la manevra comunistă din Viena, a înfierat comunismul ca pe un** duşman al păcii. **O doctrină care promovează lupta de clasă şi socoteşte războiul drept necesitate istorică — a spus Cardinalul — nu poate fi recunoscută ca mijloc pentru menţinerea păcii în această lume. comuniştii care fac apel la creştini ca să sprijine lupta lor pentru pace,** să spună, mai întâi: ce au întreprins ei în lagărul lor, spre a pune stavilă luptei duse acolo împotriva creştinismului?

Urmând pilda Cardinalului, arhiepiscopul Vienei Dr. Franz Jachym, **într'o predică luminoasă ţinută în acelaşi timp, a spus:** cel ce vorbeşte de pace şi seamănă ură şi desbinare, este mincinos şi făţarnic!

Populaţia Vienei, la rându-i, a dat agenţilor Moskvei o splendidă lecţie de obraz. În [illegible] adunării agitatorilor, mamele, soţiile şi surorile prizonierilor de războiu, transformaţi în robi ai Brigandului Păcii, au executat pe străzile Vienei un Marş al Tăcerii.

La câteva zile după aceasta, autorităţile sovietice aduceau la cunoştinţă reprezentantului politic al Austriei în Moskva că Sovietul Suprem, luând în considerare demersul Preşedintelui Republicei, Theodor Körner (demers făcut acum doi ani!), **a ordonat imediata punere în libertate a 27 «condamnaţi» (aşa li se spune acolo prizonierilor neliberaţi).**

Au mai rămas, aşadară, în U.R.S.S. numai un milion şase sute nouă zeci şi nouă de mii nouă sute şaptezeci şi trei **de soldaţi germani condamnaţi la muncă silnică pe viaţă!**

G. R.

INFORMATIUNI

Cu numărul prezent ÎNDREPTAR păşeşte în anul III de apariţie. Dumnezeul îndurărilor s'ajute ca anul IV să-l începem în Ţara liberată din robia hoardelor asiatice şi a împreună-pângăritorilor!

În numărul nostru viitor (Ianuarie 1953) semnează articole: N. I. HERESCU, VINTILĂ HORIA, ION V. EMILIAN, ALEXANDRU MIRCEA, FLAVIU POPAN, G. RACOVEANU.

În ziua de 14 Decemvrie s'a oficiat la München un parastas pentru veşnica odihnă a adormiţilor servi ai lui Dumnezeu, Marcel V. Emilian, Lt. Col. Dan Tetorian şi Maior Mihail D. Eliade, condamnaţi la moarte şi executaţi prin împuşcare la 14 Decembrie 1949, în R. P. R.

După o ştire publicată de **La Nation Roumaine** (15 Decemvrie 1952), 500 preoţi ortodocşi români, **epuraţi** pentru vina de a fi refuzat să slujească «la doi Domni» (lui **Hristos** şi lui **Veliar**), se află într'un lagăr de concentrare de lângă Ploesti.

În ziua de 7 Decemvrie a avut loc la München adunarea generală ordinară a Românilor din Germania de Sud şi alegerea noului comitet. Preşedinte: Dr. Constantin Sassu; Vicepreşedinte: Col. Dumitru Alexandrescu; Secretar General: Avocat Laurian Ţălnariu.

În 21 Decemvrie, s'a făcut la München serbarea pomului de Crăciun, organizată de Asociaţia Românilor din Germania de Sud. Moş Crăciun a fost primit cu multă bucurie de cei 40 de copii prezenţi la serbare.

*

Sfântul Părinte Pius XII lea a anunţat investirea a 24 noi Cardinali, pentru „Consistorul Secret" din 12 Ianuarie 1953. Între aceştia, unsprezece sunt Italieni şi treisprezece de alte naţionalităţi.

Alegerea noilor Cardinali a fost viu comentată în presa diferitelor ţări creştine. S'a reliefat îndeosebi accentuarea caracterului supranaţional al Bisericii prin prezenţa marelui număr de Cardinali din afara Italiei. (Deşi Cardinalii au fost la început episcopii Bisericii romane sau preoţii bisericilor vechi din Roma). O statistică ne ilustrează această tendinţă supranaţionalistă a Bisericii: în anul 1825, în Colegiul Cardinalilor se aflau 42 Italieni şi numai 11 din alte naţiuni; în 1841 raportul Italienilor faţă de alte naţiuni era de 51 la 6; în 1851 de 49 la 18; în 1889 de 35 la 27; în 1906 de 34 la 24; în 1939 de 35 la 29. Numirea Cardinalilor dela Crăciunul anului 1945 a răsturnat, pentru întâia oară, principiul majorităţii Italienilor: **între cei 32 noi numiţi numai patru au fost Italieni.** Colegiul Cardinalilor, în acel an, era format din 27 Italieni şi 43 din alte naţiuni. Exact aceeaşi proporţie a fost menţinută în urma noilor numiri din acest an.

Între noii Cardinali amintim trei nume: Excelenţa Sa Mons. **Valerio Valeri**, Mons. **Aloisiu Stepinac** şi Mons. **Stefan Wyszynski.**

Excelenţa Sa A. Stepinac este Arhiepiscop din Zagrabia. Regimul bolşevic al Mareşalului Tito l-a condamnat la 16 ani temniţă grea. După câţiva ani a fost „graţiat" şi fixat cu domiciliu forţat în comuna natală.

Excelenţa Sa S. Wyszynski este Arhiepiscopul Varşoviei. Om de o energie deosebită, a reuşit până acum să pună stavilă puhoiului comunist.

Excelenţa Sa Valerio Valeri este „Asesorul" Congregaţiei pentru Biserica Răsăriteană, care se ocupă şi de chestiunile religioase româneşti. Timp de 3 ani, din 1933 până în 1936 a fost Nunţiu Apostolic la Bucureşti. Cunoaşte România, a fost bine văzut în toate cercurile conducătoare româneşti şi este mare prieten al ţării noastre.

(Cu ocazia apariţiei **Îndreptar**-ului ne-a trimis o caldă scrisoare cu cele mai bune urări).

F. P.

*

† EMIL VASILIU-CLUJ

O moarte naprasnică a pus capăt unei sbuciumate, patetice existenţe. Emil Vasiliu Cluj, avocat strălucit şi mare patriot, ne părăseşte la vârsta de 58 de ani. Oasele lui se vor odihni departe de Ţara pe care a iubit-o cu patimă. Fie-i ţărâna uşoară!

† TITU RĂDULESCU POGONEANU

În noaptea de 22/23 Noembrie 1952 s'a stins, la New York City, Titu Rădulescu Pogoneanu, diplomat şi ziarist, în vârstă de 38 de ani. Prin moartea lui, exilul românesc şi naţiunea robită pierde o energie proaspătă, o minte luminată, o inimă înflăcărată de iubirea de Ţară.

Prietenii l-au îngropat în cimitirul „Cypress Hill" din Long Island.

COMUNISM DOLARI, GLOANŢE, CREŞTINISM

În ziua de 11 Decemvrie, în faţa a 2000 de clerici, senatorul american Henry Cabot Lodge, viitorul şef al delegaţiei Statelor Unite la UN, a făcut o mărturisire cu adevărat senzaţională. Nu prin dolari, nici prin gloanţe -a spus H.C. Lodge- trebue sdrobit comunismul, care ameninţă lumea cu puterea şi cu violenţa; ci prin ideea creştină despre demnitatea omenească. Această idee, transformată în fapt, trebue să constitue de-acum fundamentul politicei noastre externe. Ideea creştină despre demnitatea omenească -idee adversară comunismului- nu s'a putut impune până acum fiindcă Statele Unite n'au transformat-o în fapt. A venit timpul ca greşala să fie reparată.

Declaraţiile acestea ale senatorului Lodge merită a fi, în mod deosebit, subliniate. Căci dacă sdrobirea, cu armele, a puterii armate sovietice este pentru noi o certitudine, nu înseamnează că cu această doborîre la pământ a puterii materiale, primejdia s'a sfârşit. Rădăcinile buruienii otrăvitoare vor rămâne. Ele nu vor putea fi smulse din suflete decât cu arma adusă lumii de Cristos, Domnul Păcii: adevărul creştin. Când întocmirile politice şi sociale viitoare vor avea la temelia lor spiritul Evangheliei lui Hristos -aşa cum o predică Biserica- va dispărea şi noua erezie, înfăptuită în acest secol XX.

G. R.

ÎNDREPTAR apare odată pe lună. Redacţia şi Administraţia: Dr. Flaviu Popan, München 5, Kapuzinerstraße 38 DEUTSCHLAND

Druck: Verlagsdruckerei Freisinger Tagblatt, Freising.